

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسمه تعالی

بررسی پیامد های تکنولوژی های نوین ارتباطی بر امور فرهنگی و پرورشی (کیفیت زندگی و بهزیستی ذهنی)

چکیده

جهان امروز، جهان تغییرات بسیار گسترده در امر ارتباطات است. انسان به عنوان مغز متفکر گستره گیتی در طول قرن های متمادی در مسیر تکوین و تکامل کوشیده است. در عصر اطلاعات و ارتباطات الکترونیکی، هر سازمانی با تغییرات سریعی روبه روست. نهاد آموزش و پرورش یکی از بزرگترین و تولیدکنندگان اطلاعات و بی تردید عمده ترین مصرف کننده و ذخیره کننده اطلاعات و دانایی محسوب می شود و مدرسه به عنوان مکانی مناسب، برای تربیت دانش آموزان باید استفاده از این فناوری ها را در سرلوحه کار خود قرار دهد. از این رو مدرسه مناسب ترین مکان برای پرورش درک درست دانش آموزان از مفهوم تکنولوژی و نقش آن در تکوین و شکل دهی یادگیری برتر است. پیشرفت های جهانی در فناوری ارتباطات و اطلاعات سبب گسترش وسیع فرصت های یادگیری و دسترسی به منابع تحصیلی و آموزش شده است. در این مقاله نقش تکنولوژی های نوین ارتباطی و شبکه آموزشی شاد و تاثیر آنها در فرآیند یادگیری در امور آموزشی و پرورشی (کیفیت زندگی و بهزیستی ذهنی) بررسی می شود. این پژوهش دارای ۲ فرض و ۶ سوال می باشد. روش انجام پژوهش پیمایشی می باشد که از ابزار پرسش نامه جهت گردآوری اطلاعات استفاده شده است، داده ها با توجه به جامعه آماری که معلمان مشغول به تدریس در مدارس شهرستان تایباد بوده اند جمع آوری شده است و با توجه به حجم زیاد جامعه آماری، تعداد ۳۰ نفر از معلمان شهرستان تایباد به عنوان نمونه دسترس انتخاب شده است و جمع آوری داده های از معلمان مشغول به تدریس مدارس شهرستان تایباد می باشد بدست آمده است. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد آموزش الکترونیک و شبکه مجازی شاد، فرآیند یادگیری در امور فرهنگی و پرورشی (کیفیت زندگی و بهزیستی ذهنی) را تسهیل می کند و آنچه را که مربوط به یادگیری امور فرهنگی و پرورشی است بهبود می بخشد.

واژگان کلیدی: تکنولوژی های نوین ارتباطی، آموزش الکترونیکی، فرآیند یادگیری، امور فرهنگی و پرورشی

Name of God
Investigating the consequences of new communication technologies on
cultural and educational affairs
(quality of life and mental well-being)

Abstract

Today's world is a world of massive changes in communication. Man, as the mastermind of the universe, has been trying to develop and evolve for many centuries. In the era of information and electronic communication, every organization is facing rapid changes. The education institution is one of the largest producers of information and without a doubt the largest consumer and storer of information and knowledge, and the school, as a suitable place for educating students, should put the use of these technologies at the top of its agenda. . Therefore, the school is the most appropriate place to develop students' correct understanding of the concept of technology and its role in developing and shaping superior learning. Global advances in communication and information technology have caused a wide expansion of learning opportunities and access to education and training resources. In this article, the role of new communication technologies and happy educational network and their impact on the learning process in educational and educational matters (quality of life and mental well-being) is checked. This research has 2 assumptions and 6 questions. The research method is a survey that uses a questionnaire tool to collect information, the data was collected according to the statistical population that teachers were teaching in the schools of Taibad city, and due to the large size of the statistical population, the number 30 teachers of Taibad city have been selected as available samples and data collection has been obtained from teachers who are teaching in schools of Taibad city. The results of the research showed that electronic education and happy virtual network facilitate the learning process in cultural and educational affairs (quality of life and mental well-being) and improve what is related to learning cultural and educational affairs.

Key words: new communication technologies, electronic education, learning process, cultural and educational affairs

مقدمه

در دنیای کنونی سرعت و شتاب تولید دانش آنچنان است که کشور های در حال توسعه باید برای رسیدن به توسعه و پیشرفت تلاش مضاعفی داشته باشند. اکنون که گذار از قرن ۲۱ را تجربه می کنیم نزدیک شدن به توسعه یافتگی مستلزم انطباق و هماهنگ سازی الگو های تغییر دهنده جهانی با فرهنگ بومی است. کشور های در حال توسعه باید با استفاده از تکنولوژی های نوین ارتباطی به ابداع روش هایی برای آموزش، یادگیری و فعالیت در جهان بپردازند. با ظهور و توسعه تکنولوژی های نوین ارتباطی روند تحولات جهانی با سرعت بسیاری در حال گسترش است، انقلاب اطلاعاتی و چگونگی انتقال این اطلاعات به ترسیم خط مشی کلی و کلان در برخورد با پدیده ها می پردازد. مهمترین خصوصیات و ویژگی تکنولوژی های نوین ارتباطی تکیه بر تولید، اشاعه و پردازش اطلاعات، در دسترس قرار دادن آن برای همگان در کمترین زمان ممکن با حداقل هزینه ها و در هر زمان و مکان ها است. پس از جنگ جهانی اول، توجه زیادی به سمت مطالعه علمی علم ارتباطات معطوف گردید، چراکه با گسترش صنعت و آموزش، ارتباطات به مقوله مهم و قابل توجهی مبدل گردید (برگر، ۱۹۸۷، ص ۲۸) بشر در این عصر از این تکنولوژی ها برای زندگی بهتر و آسان تر بهره می جوید. با ورود رایانه سپهر زندگی فنی انسان دستخوش تغییر گشت و با همگرایی امواج تحول، حوزه های ارتباطات و اطلاعات رایانه ها با وصل شدن به خطوط تلفن دنیای انسان را چنان دگرگون کرد که بشر همچنان در بهت آن باقی است. در عصری که فناوری ارتباطات و اطلاعات به عنوان ابزار توانمندسازی اندیشه و در امتداد فکر انسان ها هر لحظه در حال تولید و توزیع اطلاعات و برقراری ارتباطات است. به نظر می رسد رسالت نظام آموزش، تعلیم و تربیت انسانی است که بتواند با توجه به اطلاعاتی که در هر لحظه در دست دارد، بهترین انتخاب را انجام دهد و راه های بهتر آموختن را فراگیرد و ترقی و پیشرفت خود را فراهم سازد.

طرح مساله

جهان امروز، جهان تغییرات بسیار گسترده در امر ارتباطات است. انسان به عنوان مغز متفکر گستره گیتی در طول قرن های متمادی و در مسیر تکوین و تکامل کوشیده است، زمین و آسمان را تحت سیطره خویش درآورده و از هر آنچه که به نحوی بتواند در زندگی فردی و اجتماعی اش سهولت ایجاد کند، استفاده برد. جهان وارد عصر تاز های شده است، عصری که با تکنولوژی های جدید ارتباطی همراه است. این پیشرفتهای در عرصه اطلاعاتی، امکان دسترسی سریع و آسان را به منابع به اشتراک گذاشته شده سازمانها و شرکتها پدید آورده است و همانند هر پدیده جدید دیگر، با وجود همه منافع و فرصتهایی که برای تسریع ارتباطات انسانی دارند، تهدیدات زیادی نیز برای مردم و دولت ها به همراه میآورند (برن استین، ۲۰۰۶)

بعضی از جوامع تعلیم و تربیت را دستیابی به سواد، ارتباطات و زندگی در جوامع شهری مدنی می دانند، ولی تأکید بعضی جوامع دیگر بر این است که تعلیم و تربیتی که ما فراهم می کنیم، باید برای گروه های ناکارآمد نیز قابل دستیابی باشد. ارزش یادگیری الکترونیکی دسترسی سریع تر آن به اطلاعات نیست، بلکه توانایی آن برای تسهیل ارتباطات و تفکر و از این رو ساختن معنی و معرفت است. نقش و توجه و قصد یادگیری و فراگیری شناخت اهمیت ویژه ای دارد. نقش کنش دانش آموز در فراگیری شناختی کاملاً به نوع دانش که قرار است

فراگرفته شود بستگی دارد. برای بهره گیری از توانایی های بالقوه یادگیری الکترونیکی به عنوان سیستمی آزاد اما منسجم ضروری است که به تجدید نظر در دیدگاه تربیتی خود پردازیم.

استفاده مؤثر از تکنولوژی در جهان امروز مستلزم آن است که دانش آموزان جستجوگران اطلاعات باشند، تا بتوانند در مورد ارزش اطلاعات وسیعی که در شبکه جهانی اینترنت، برای آنها موجود است به داوری و ارزشیابی پردازند. در چنین شرایطی نقش معلم ها نیز از انتقال دانش و معلومات به تسهیل گر فرایند یادگیری تغییر می یابد. معلمان باید چنان اطلاعات را از طریق تکنولوژی های نوین ارتباطی به دانش آموزان انتقال دهند که آنها بتوانند استفاده بهینه از داده های دریافته را داشته باشند؛ علاوه بر آن دانش آموز باید به مثابه جستجوگر اطلاعات، همچون مغز متفکر به ارزشیابی و گزینش اطلاعات مورد نیاز پردازد و به ارائه دانش نو با استفاده از همین منابع اقدام نماید. آموزش الکترونیکی سبب می شود، دانش آموز در آینده هنگام طراحی و تولید هرگونه فناوری ابتکاری نخست درباره هدف و نتایج آن به درستی بیندیشند و به توسعه کیفی جامعه علاقه مند شود و در این راستا نقش معلم اهمیت بسیاری دارد؛ زیرا وی باید در طول فرآیند یادگیری با استفاده از تکنولوژی هایی که در اختیار بتواند با دانش آموزان خود تعامل سازنده داشته باشد و به استمرار آن اقدام ورزد تا بتواند تخصص خود را به بهترین وجه در اختیار آنان قرار دهد. با توجه به جنبه های پژوهش از روش پیمایشی و ابزار پرسش نامه چهار سطحی جهت گردآوری اطلاعات از معلمان مشغول به تدریس در مراکز آموزش از راه دور استفاده شده است.

تکنولوژی های نوین ارتباطی شهرستان تایباد

اکنون تغییرات در فناوری ارتباطات به سرعت رخ می دهد، به طوری که بیشتر از یک صحبت «انقلاب ارتباطی» می شود. از جمله این فناوری های جدید، تلویزیون کابلی، رایانه های خانگی، دستگاه های ویدئویی، ماهواره، انتقال الکترونیکی اطلاعات، گوشی های همراه، شبکه های مجازی، ویدئو تکست و تله تکست، چند رسان های رسانه ی جدیدی که انتشار، تلویزیون، صوت و رایانه را ترکیب می کند (لوح های فشرده و تلویزیون است) یکی از پیامد های فناوری جدید این است که دیگر به سادگی مشخص نیست که چه چیزی ارتباط جمعی است و چه چیزی ارتباط جمعی نیست. مرز میان ارتباط جمعی و دیگر اشکال ارتباط، چندان روشن نیست.

آموزش الکترونیکی

آموزش الکترونیکی^۱ یکی از انواع آموزش از راه دور است که منظور از آن بهره گیری از سیستم های الکترونیکی مثل رایانه موبایل، اینترنت، دیسک های چند رسان های نشریه های الکترونیکی و خبرنامه های مجازی و نظایر این هاست که با هدف کاهش از رفت و آمدها و صرفه جویی در وقت و هزینه و در ضمن یادگیری بهتر و آسان تر صورت می گیرد (اصغر شریفی، ۱۳۸۸، ص ۱۷۹)

فرآیند یادگیری

در فرآیند های یادگیری ۴ مرحله مرتبط به هم وجود دارد که عبارتند از:

¹ .E-Learning

-نیاز به یادگیری (انگیزش، اشتیاق، علاقه و غیره)
-انجام دادن، آزمایش، تجربه، عمل، یادگیری از طریق اشتباهات
-بازخورد (اطلاع از صحت یا سقم عمل انجام یافته، خوب بودن آن و غیره)
-جذب (درک و استنباط، تجربه یادگیری و درک بازخورد، برآورد و بررسی، احساس مالکیت نسبت به آنچه یاد گرفته شده است) (پارسا، ۱۳۷۷، ص ۴۶)
منظور از فرآیند یادگیری در پژوهش حاضر فعالیت آموزش و تدریس معلم بوده که در فرصت های آموزشی و تعیین شده در حین تدریس از تکنولوژی های نوین ارتباطی و تجهیزات آموزشی مورد نیاز در مراکز آموزش از راه دور بهره مند از آموزش الکترونیکی استفاده می کند.

اهمیت یادگیری

شاید بتوان گفت که مهمترین عامل در زندگی انسان یادگیری است کودک از لحظه تولد با مقداری ظرفیت های « گوناگون فیزیولوژیک پا به دنیا می گذارد از آن پس به جز همان فرآیند های فیزیولوژیکی نظیر رشد طبیعی بقیه آنچه که شخصیت او را می سازند حاصل یادگیری او است. آموزش های اجتماعی همگی قسمت هایی از خصوصیات زندگی او هستند که تماماً یادگیری است (حسن بیگلو، ۱۳۷۸، ص ۸۱).

انواع آموزش الکترونیکی

-آموزش مبتنی بر رایانه^۲: در این شیوه آموزش، منابع آموزشی از قبیل دیسک نوری یا فلاپی به فراگیر داده می شود و فراگیر به صورت انفرادی در زمان و مکان معین، می تواند به آموزش در زمینه های مورد علاقه خود بپردازد.

-آموزش مبتنی بر وب^۳: در این روش منابع آموزش از طریق اینترنت و در محیط وب، در اختیار فراگیر قرار می گیرد. در این روش از سرویس های پست الکترونیکی، تابلو های اعلانات و چت برای برقراری ارتباط فراگیر با منابع آموزشی استفاده می شود. در این نوع آموزش فراگیران می توانند از طریق اینترنت در مرکز ثبت نام کنند، از دروس ارائه شده انتخاب واحد نمایند، جزوه درسی مورد نظر را مطالعه کنند، از جلسات درس استاد استفاده نمایند و در پایان دوره نیز امتحان دهند.

-ویدیو کنفرانس^۴: این روش قابلیت هایی مثل استفاده از وسایل کمک آموزشی نظیر رایانه، دوربین، پروژکتور، میکروفون و برقراری ارتباط زنده بین فراگیر، متخصص و معلمان را فراهم می سازد.

---

² Computer Based Training

³ Web Based Training

⁴ Video conference

-سیستم ماهواره ای :این سیستم از یک هاب (فرستنده)و یک ایستگاه زمینی (گیرنده) تشکیل شده است . در این روش برای آموزش از راه دور، از یک پروژکتور، یک صفحه نمایش و رایانه های از طریق ماهواره به یک شبکه متصل شده، استفاده می شود.

- شبکه های آموزشی مجازی : شبکه های آموزشی مجازی مثل شاد و غیره می تواند آموزش هرچه بهتر و به بهبود تعامل بین معلم و دانش آموز در هر شرایطی بپردازد.
مبانی نظری

الف-نظریه مرتبط با یادگیری

نظریه ی یادگیری اجتماعی آلبرت بندورا

نظریه ی یادگیری اجتماعی باموضعی اصولی در اوایل نیمه ی دوم قرن بیستم به وسیله ی گروهی از روان شناسان به ویژه آلبرت بندورا با کوشش و فعالیت گسترده مطرح گردید گرچه این نظریه به شرطی شدن عامل، مانند تغییر رفتار قرار دارد، اما بنیاد های اصلی آن بر نمادسازی، فرضیه انگاری، جست و جوی روابط علت معلول و پیش بینی پیامد های رفتاری استوار است .به این جهت این نظریه آمیز های از رفتارگرایی و شناخت گرایی است. به عقیده بندورا محیط بی شک در رفتار تأثیر می کند .نظام اجتماعی است که از راه تشویق و تنبیه افراد جامعه را به اجرای رفتار های معینی وادار می سازد .یعنی به اصطلاح بندورا رفتار انسان بر جبرگرایی دوسویه پایه ریزی می شود.

بندورا برای توضیح یادگیری اجتماعی خود به مواردی مانند چهارچوب ادراکی، یادگیری کاروری و جانشینی، یادگیری و عملکردی اهمیت تقلید در یادگیری، الگوبرداری و مشاهده اشاره می کند.(پارسا، ۱۳۸۸ ، ص ۳۳۸)

ب -نظریه مرتبط با ارتباطات

۱- نظریه جامعه اطلاعاتی

اندیشه های مربوط به پیدایی و پیشرفت «جامعه اطلاعاتی» برای نخستین بار در دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ ، در آثار علمی چند تن از اقتصاددانان و جامعه شناسان دانشگاه های ایالات متحده و پیش از همه در کتاب ها و مقاله های (فریتز ماکلوف) و(دانیل بل) مطرح شدند .بر اساس دیدگاه های دو محقق اخیر جامعه اطلاعاتی ، از ویژگی های زیر برخوردار است:

(کارگران اطلاعاتی) به معنای دقیق کلمه، در کشور های ثروتمند و پیشرفته که اکثریت نیروی کار آنها را کارگران صنعتی تشکیل می دهند، به وسیع ترین گروه در حال اشتغال تبدیل شده اند .به طوری که می توان گفت در این کشورها یک طبقه جدید معرفتی دانش مدار(پدید آمده است).

یک ساختار (تکنولوژی فکری) نیز در این کشورها در کنار ساختار(تکنولوژی صنعتی) ایجاد شده است.
-عناصر اصلی کالاها و فرآورده های مورد استفاده در صنعت و زندگی خانگی کشور های مذکور را بیش از پیش اطلاعات بسته بندی شده تشکیل می دهد.

به این ترتیب اندیشه(تکنولوژی فکری) در نظریات نخستین متفکران(جامعه اطلاعاتی) پیش از شکل گیری اندیشه نقش های اجتماعی(تکنولوژی های اطلاعات ارتباطات) و شبکه های جهانی کنونی، طرف توجه واقع

شده است. اما به طوری که صاحب نظران یاد شده مشخص ساخته اند، اساس این (جامعه اطلاعاتی) بر این واقعیت که اطلاعات و معرفت ها به عامل مهم پویایی اقتصادی تبدیل شده و در عین حال، هم به عنوان وسایل توسعه و هم به عنوان هدف های توسعه مورد توجه قرار گرفته است. (معمدنژاد، ۱۳۸۹، ص ۸-۷)

نظریه های جامعه اطلاعاتی از دیدگاه دانیل بل

پروفسور بل (متولد ۱۹۱۹) جامعه شناس برجسته و کهنه کار آمریکایی است که از ابتدای ابراز علاقه به جامعه فرا صنعتی همواره بر نقش اصلی اطلاعات و آگاهی در ظهور سیستم اجتماعی مورد نظر خود تأکید ورزیده است. ظهور جامعه فرا صنعتی به نظر می آمد به گونه دلخواهی با انفجار دگرگونی های تکنولوژیک که در اواخر دهه ۱۹۷۰ جوامع پیشرفته را در بر گرفته بود، هماهنگ باشد. تحت تأثیر این ظهور ناگهانی و به خصوص در اندازه های غیر قابل تصور، تکنولوژی های میکرو الکترونیک به سرعت ادارات، طرح های صنعتی، مدارس و خانه ها را فرا می گرفتند (رایانه ها پیش از هر چیزی در همه جا به چشم می خوردند) جستجوی اضطراری و قابل درکی وجود داشت تا کشف کند همه این تغییرات به کجا هدایت می شوند. با الگوی حاضر و آماده و قابل دسترس ظهور جامعه فرا صنعتی اثر وزین دانیل بل، شاید شگفت آور نبود که بسیاری از مفسران، آن را بدون هیچ تردیدی به کار می بردند. جامعه فرا صنعتی دقیقاً توصیفی درست از دنیای آینده به نظر می رسید و در پیشگویی خود، نظمی خردمندانه را به دور های سرشار از دگرگونی عرضه می کرد. با توجه به شرایط یاد شده به نظر می رسید اندکی از مردم آماده بودند تا توصیف بل را که (تصور جامعه فرا صنعتی تنها در سطحی انتزاعی امکان پذیر است) در نظر بگیرند (وبستر ۱۳۸۹، ص ۷۰-۶۸).

۲- جامعه ی شبکه ای

شبکه مجموع های از نقاط اتصال یا گره های به هم پیوسته است. نقطه ی اتصال یا گره نقطه های است که در آن یک منحنی خود را قطع می کند. این که نقطه ی اتصال چه چیزی است مشخصاً به نوع شبکه های مورد نظر بستگی دارد. شبکه ی جریان مالی جهانی از نقاط اتصال بازار های بورس و مراکز خدمات جانبی پیشرفته ی آنها تشکیل شده است.

توپولوژی ای که شبکه ها تعریف می کنند این نکته را مشخص می سازد که اگر دو نقطه ی اتصال به ی ک شبکه تعلق داشته باشند در آن صورت اتصال فاصله (یا شدت و فراوانی تعامل) بین آن دو نقطه (یا جایگاه اجتماعی) کوتاه تر (یا فراوان تر، یا شدیدتر) از زمانی است که این دو نقطه به یک شبکه تعلق نداشته باشند. از سوی دیگر، در درون یک شبکه ی خاص فاصل های میان جریان ها وجود ندارد و یا فاصله بین نقاط اتصال یکسان است. بنابراین، فاصله ی فیزیکی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی (یک نقطه یا جایگاه از صفر برای هر یک از گره های شبکه تا بی نهایت برای هر نقطه ی خارج از شبکه متغیر است. حضور در شبکه یا حذف از آن، و معماری روابط بین شبکه ها که توسط تکنولوژی های اطلاعات که با سرعت نور عمل می کنند انجام می گیرد، پیکربندی فرایندها و کارکرد های مسلط جوامع ما را تعیین می کنند. (کاستلز، ۱۳۸۵، ص ۵۴۴)

روش پژوهش

روش انجام پژوهش پیمایشی می باشد که از ابزار پرسش نامه چهار سطحی جهت گردآوری اطلاعات استفاده شده است. جامعه آماری در این پژوهش معلمانی هستند که در مدارس آموزش و پرورش شهرستان تایباد مشغول تدریس هستند؛ که بنا به آمار زیاد معلمان به دست آمده، تعداد ۳۰ نفر به عنوان نمونه در دسترس انتخاب می شود. همچنین در پژوهش حاضر پس از جمع آوری اطلاعات، با استفاده از نرم افزار SPSS داده های به دست آمده، در دو سطح توصیفی و استنباطی به تجزیه و تحلیل داده های به دست آمده پرداخته شده است.

فرض پژوهش

- استفاده از تکنولوژی های نوین ارتباطی (آموزش الکترونیک) کیفیت یادگیری رادر امور آموزشی و پرورشی افزایش می دهد.

- استفاده از تکنولوژی های نوین ارتباطی (آموزش الکترونیک) میزان تسلط بر آموخته ها را افزایش می دهد.

پرسش های پژوهش

- چه میزان مطالب ارائه شده با استفاده از فناوری های گرافیکی سبب فهم عمیق مطالب توسط کاربران شده است؟

- دانش آموزانی که از سیستم آموزش الکترونیک و شبکه آموزش مجازی شاد استفاده می کنند نسبت به دانش آموزان بهره مند از آموزش سنتی تا چه میزان مطالب آموزشی و پرورشی را درک می کنند؟

- استفاده از چند رسانه ای ها (تصاویر مبتنی بر گرافیک و صوت) تا چه میزان توجه فرد را به یادگیری محتوای درسی برمی انگیزد؟

- تا چه میزان محتوای درسی ارائه شده با استاندارد های آموزش الکترونیکی مطابقت دارد؟

- دانش آموزان بهره مند از آموزش الکترونیکی و شبکه آموزش مجازی شاد تا چه میزان رویکرد های فکری جدیدی را ارائه می دهند؟

- دانش آموزانی که از آموزش از راه دور بهره می جویند تا چه میزان قادر به حل مسائل جدید می باشند؟

یافته ها

فناوری های گرافیکی

جدول ۱. فناوری های گرافیکی و فهم عمیق مطالب

ارزش	فراوانی	درصد	درصد خالص	درصد تجمعی
بسیار زیاد	۱۲	۴۰	۴۰	۴۰
زیاد	۹	۳۰	۳۰	۷۰
تا حدی	۵	۱۷	۱۷	۸۷
کم	۳	۱۰	۱۰	۹۷

بسیار کم	۱	۳	۳	۱۰۰
جمع	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	

همانطور که جدول فوق نشان می دهد، بیشتر افراد مورد مطالعه ما اعتقاد دارند که استفاده از فناوری های گرافیکی سبب فهم عمیق مطالب می شود ۴۰ درصد و ۳ درصد آنها معتقدند این فناوری ها در فهم مطالب اثری ندارند.

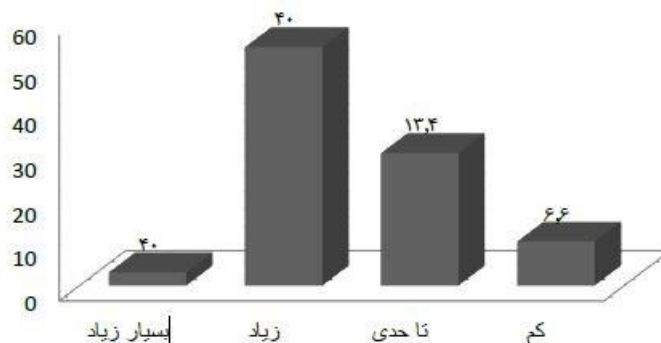
درک مطلب استفاده کنندگان از سیستم آموزش الکترونیک و شبکه آموزش مجازی شاد و سیستم سنتی

جدول ۲. درک مطالب دانش آموزان بهره مند از سیستم آموزش الکترونیک و شبکه آموزش مجازی شاد نسبت به دانش آموزان آموزش سنتی

ارزش	فراوانی	درصد	درصد خالص	درصد تجمعی
بسیار زیاد	۵	۱۷	۱۷	۱۷
زیاد	۱۱	۳۷	۳۷	۵۴
تا حدی	۱۲	۴۰	۴۰	۹۴
کم	۲	۶	۶	۱۰۰
بسیار کم	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	
جمع	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	

چند رسانه ای ها

نمودار ۱. استفاده از چند رسانه ای ها (فیلم و تصاویر مبتنی بر گرافیک و صوت) و میزان توجه فرد به محتوا براساس درصد.

از جدول نمودار استنباط می شود که ۸۰ درصد پاسخگویان گزینه های بسیار زیاد و زیاد را انتخاب کرده اند، بنابراین بیشتر پاسخگویان استفاده از چند رسانه ای ها را عاملی برای جلب توجه دانش آموزان می دانند ۳۳٫۴ درصد آن را تا حدی مفید می پندارند.

استاندارد های آموزش الکترونیکی

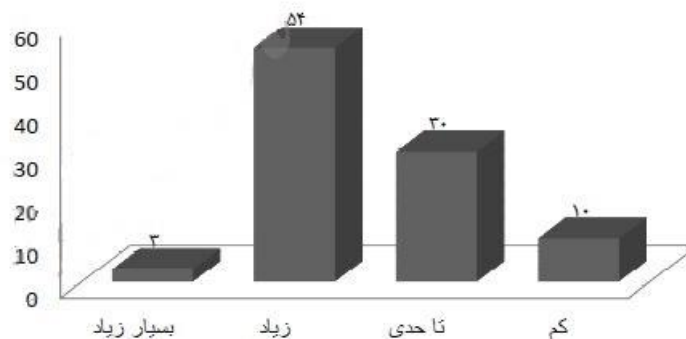
جدول ۳. مطابقت محتوای درسی ارایه شده با استاندارد های آموزش الکترونیکی

ارزش	فراوانی	درصد	درصد خالص	درصد تجمعی
بسیار زیاد	۶	۲۰	۲۰	۲۰
زیاد	۹	۳۰	۳۰	۵۰
تا حدی	۸	۲۶.۶	۲۶.۶	۷۶.۶
کم	۴۰	۱۳.۴	۱۳.۴	۹۰
بسیار کم	۳	۱۰	۱۰	۱۰۰
جمع	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	

با توجه به جدول فوق نتیجه می گیریم که ۵۰ درصد پاسخگویان با انتخاب گزینه های بسیار زیاد و زیاد معتقدند که محتوای درسی ارایه شده با استاندارد های آموزش الکترونیکی مطابقت دارد و ۲۳.۴ درصد محتوای درسی ارایه شده را با محتوای درسی مطابق نمی دانند.

رویکرد های فکری جدیدی

نمودار ۲. میزان ارایه رویکرد های فکری جدید توسط دانش آموزان بهره مند از آموزش الکترونیکی

از جدول فوق نتیجه می گیریم که ۵۷ درصد پاسخگویان معتقدند تا تعداد زیاد و بسیار زیادی از دانش آموزان رویکرد فکری جدیدی ارایه می دهند و ۱۰ درصد اعتقاد دارند که دانش آموزان قادر به ارایه رویکرد جدید فکری نیستند.

توانایی حل مسائل جدید

جدول ۴. میزان توانایی حل مسایل جدید توسط دانش آموزان بهره مند از آموزش الکترونیکی

ارزش	فراوانی	درصد	درصد خالص	درصد تجمعی
بسیار زیاد	۱	۳	۳	۳
زیاد	۹	۳۰	۳۰	۳۳
تا حدی	۱۵	۵۰	۵۰	۸۸

بسیار کم	۵	۱۷	۱۷	۱۰۰
جمع	۳۰	۱۰۰	۱۰۰	

با مشاهده جدول فوق نتیجه می‌گیریم که ۵۰ درصد پاسخگویان بر این باورند که دانش آموزان بهره‌مند از آموزش از راه دور تا حدی قادر به حل مسائل جدید می‌باشند و ۱۷ درصد نیز بر این باورند که این دانش آموزان قادر به حل مسائل جدید نمی‌باشند.

فرضیه ۱- استفاده از تکنولوژی های نوین ارتباطی (آموزش الکترونیک و استفاده از شبکه مجازی شاد) کیفیت یادگیری را افزایش می‌دهد

ارزش	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد انتظار	تفاوت دو فراوانی مشاهده شده و مورد انتظار
بسیار زیاد	۳	۶	-۳
زیاد	۱۷	۶	۱۱
تا حدی	۷	۶	۱
کم	۲	۶	-۴
بسیار کم	۱	۶	-۵
جمع	۳۰		

از آنجا که سطح معنی داری برابر صفر ($\text{sig}=0$) است و این مقدار کمتر از یک صدم می‌باشد لذا با ۹۹ درصد اطمینان و یک درصد خطا بین فراوانی مشاهده شده و مورد انتظار تفاوت معنی داری وجود دارد؛ لذا با توجه به نظر های پاسخگویان فرض پژوهش تأیید می‌شود به این معنی که استفاده از تکنولوژی های نوین ارتباطی و شبکه آموزشی شاد سبب افزایش کیفیت یادگیری در امور آموزشی و پرورشی می‌شود.

جدول 6. آزمون حسن انطباق خی دو فرض یک

سطح معنا داری	درجه آزادی	کا اسکوئر
.	۴	۵۵.۶

فرضیه ۲- استفاده از تکنولوژی های نوین ارتباطی (آموزش الکترونیک و شبکه مجازی شاد) میزان تسلط بر آموخته ها را افزایش می‌دهد.

جدول ۷. افزایش تسلط بر آموخته ها با استفاده از آموزش الکترونیکی

ارزش	فراوانی مشاهده شده	فراوانی مورد	تفاوت دو فراوانی مشاهده
------	--------------------	--------------	-------------------------

بسیار زیاد	۱	۶	شده و مورد انتظار
زیاد	۱۰	۶	۵-
تا حدی	۱۳	۶	۴
کم	۲	۶	۷
بسیار کم	۴	۶	۴-
جمع	۳۰		۲-

با توجه به این که سطح معنی داری برابر با صفر ($\text{sig}=0$) است، لذا با ۹۹ درصد اطمینان و یک درصد خطا بین فراوانی مشاهده شده و مورد انتظار تفاوت معنی داری وجود دارد؛ بنابراین با توجه به نظر های ارایه شده فرض پژوهش تأیید می شود به این معنی که استفاده تکنولوژی های نوین ارتباطی میزان تسلط بر آموخته ها را افزایش می دهد.

جدول ۸. آزمون حسن انطباق خی دو فرض دو

سطح معنا داری	درجه آزادی	کا اسکوئر
.	۴	۳۳.۴

نتیجه گیری

با توجه به افزایش جمعیت و پیشرفت تکنولوژی، جوامع در حال پیشروی به سمت صنعتی شدن هستند از این رو برای زندگی در اینگونه جوامع تطبیق شرایط خود با شرایط مربوط به داشتن دانش فراوان امری ضروری است. این امر نیز جز با آموزش فراگیر در سطح جامعه تحقق نمی یابد. اهمیت آموزش از راه دور، از طریق شبکه های رایانه ای و ویدئو با کنش متقابل به طور روزافزونی در سطح جهان در حال افزایش است. آنچه در حال حاضر نیاز است و یاد گیری الکترونیکی به ما ارایه می کند روش هایی بهتر برای پردازش، معنابخشی به اطلاعات و خلق دوباره آنهاست. به هر حال می توانیم انتظار داشته باشیم به همانند تمامی شکل های یادگیری کیفی، یادگیری الکترونیکی، بر محور دانش، جامعه، ارزیابی و یادگیرنده بیان شود. آنچه در امر یادگیری مهم است نقش این تکنولوژی ها در فرآیند یادگیری است. با توجه به یافته های این پژوهش، نتایج زیر استنباط می شود.

آنچه برای آموزش الکترونیک لازم است زمینه های ارتباطی و مخابراتی برای پیاده سازی آموزش های الکترونیکی است در حقیقت در پله نخست یک شبکه پر قدرت ارتباطی برای رد و بدل کردن اطلاعات بین مرکز آموزشی و دانش آموزان ضروری است. بنابراین اساسی ترین عامل تعیین کننده وجود زیر ساخت مناسب مخابراتی به همراه پهنای باند وسیع است. آموزش های الکترونیک برتری های متعددی نسبت به آموزش های سنتی دارند نخست این که ابزار آموزشی با نوجوانان و جوانان مانوس است چرا که امروزه جوانان و نوجوانان بیشترین درصد استفاده کنندگان اینترنت و رایانه را تشکیل می دهند. در چنین شرایطی ارایه مطالب آموزشی روی اینترنت و از طریق رایانه تاثیر مثبتی بر دانش آموزان می گذارد از طرف دیگر اتصال مستقیم به شبکه

جهانی اینترنت ابزار مناسبی را در اختیار معلمان قرار می دهد تا آن ها برای ارجاع دادن دانش آموزان به منابع اصلی آموزشی روی اینترنت و سایت های مختلف توانایی داشته باشند . بنابراین آموزش الکترونیک فرآیند یادگیری را تسهیل می کند و آنچه را که مربوط به یادگیری است بهبود می بخشد . آنچه در آموزش الکترونیک ملموس تر است، کاهش زمان یادگیری است . در آموزش الکترونیک به مدد استفاده از تکنولوژی های نوین ارتباطی، آموزش از مکان و زمان خارج شده است و دانش آموز منابع اطلاعاتی را زودتر دریافت می دارد زیرا در سیستم سنتی آموزش، با توجه به آنکه فقط در ساعات خاصی از روز، کلاس درسی تشکیل می شود و در ساعت هایی از شبانه روز نیز کلاس تعطیل است، دانش آموز نمی تواند در هر زمانی که خواست آموزش ببیند، در حالی که با استفاده از سیستم آموزش الکترونیکی، می توان در کلیه ساعت های شبانه روز آموزش دید . آموزش الکترونیکی بسیار راحت و انعطاف پذیر و قابل دسترسی در ساعت های چرخشی برای هر تعداد دوره بوده و این مزایا، آن را فوق العاده جذاب نموده است که این امر هم برای مربیان و هم برای فراگیرندگان ملموس می باشد و همچنین با کمک همین فناوری ها مدت زمان فراگرفتن مطالب با ترکیب صوت و تصویر و متن کاهش یافته است . افرادی که از آموزش الکترونیک استفاده می کنند به سبب این که هر مبحث را به چشم می بینند و آن را به طور ملموس تر دریافت می دارند افرادی هستند کارآمد، زیرا آنچه را که متوجه نشده اند می توانند بارها ببینند و در هر زمانی پرسش های خود را مطرح سازند و همچنین از نظر فکری مسایل را بهتر دریابند و حل کنند.

آموزش الکترونیکی با سرعت سریع در حال رشد است و در کشور های توسعه یافته، برای بالا بردن سطح آموزش و پرورش و در برخی موارد، کاملاً جایگزین روش های آموزش سنتی شده است . با این حال، حتی در این امر، شکاف میان کشور های توسعه یافته و کشور های در حال توسعه چشمگیر است . به این دلیل که شرایط اقتصادی، زیر ساخت های موجود، محتوای موجود و شرایط فرهنگی در کشور های توسعه یافته و در حال توسعه قابل قیاس نیستند و همین امر منجر می شود که کشور های در حال توسعه از فن آوری آموزش الکترونیکی و تکنیک های آن به طور کامل و موثر بهره مند نشوند

کشور های در حال توسعه باید به فکر راه حل هایی برای بالا بردن سطح آموزش و پرورش باشند از این جهت باید آموزش الکترونیک و شبکه آموزش شاد را یک آموزش مکمل بدانند؛ این راه حل باید مزایای آموزش در هر شرایط به ارمغان بیاورد . آموزش مجازی، یک ابزار قدرتمند برای ایجاد انگیزه در دانش آموزان است .

فهرست منابع

- پارسا، محمد . (1388) روانشناسی یادگیری بر بنیاد نظریه ها، انتشارات سخن، تهران .
- حسن بیگلو، بهروز . (1378) روانشناسی یادگیری، مؤسسه انتشاراتی سرآمد کاوش، تهران .
- شریفی، اصغر، اسلامیه، فاطمه . (1388) نگاهی به کاربرد فناوری های نوین در آموزش و مدیریت ت، انتشارات فرهنگ سبز، تهران .
- فضلی خانی، منوچهر . (1378) روش های فعال تدریس در برنامه های پرورشی، انتشارات تربیت، تهران .

- کاستلز، مانوئل (1385) عصر اطلاعات :اقتصاد، جامعه و فرهنگ) جلد اول، ظهور جامعه شبکه ای)، ترجمه احد علیقلیان، افشین خاکباز، حسن چاوشیان، انتشارات طرح نو، تهران.
- معتمد نژاد، کاظم (1389) جامعه ی اطلاعاتی اندیشه های بنیادی، دیدگاه های انتقادی و چشم انداز های جهانی، انتشارات میراث قلم، تهران.
- مورین ، ورنرجی؛ دبلیو تانکارد، جیمز (1381) نظریه های ارتباطات، ترجمه : علیرضا دهقان، مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران ، تهران.
- وبستر، فرانک (1389) نظریه های جامعه ی اطلاعاتی، ترجمه :اسماعیل قدیمی، نشر قصیده سرا، تهران.

- Bernstein, Gala, **The paradoxes of Technological diffusion ; Genetic Discrimination & Internet privacy** : university of Connecticut, 2006
- Berger, C. R. and H. Chaffee. **communication Science**, Newbury Park, Calif: Sage, 1987
- **Sites:**
- [http://www.Connect-world.com/Home/Article/Africa and the Middle East II](http://www.Connect-world.com/Home/Article/Africa%20and%20the%20Middle%20East%20II) 2003 /e-Learning and Tele-Learning in Africa , Mohamed El-Hagry
- [http://www.Connect-world.com/Home/Article Global-ICT 2002 /e-Learning and e-cosystems](http://www.Connect-world.com/Home/Article/Global-ICT%202002/e-Learning%20and%20e-cosystems) , Brandon Hall
- [http://fa.wikipedia.org/wiki Archive](http://fa.wikipedia.org/wiki/Archive)